

Stockholms
universitet

Klimatfärdplan 2040

REVIDERING FÖR PERIODEN 2025–2026 (KORTVERSION)

Klimatfärdplanen beskriver hur universitetet ska nå koldioxidneutralitet år 2040 och presenterar förslag på åtgärder för hur universitetet, genom forskning, utbildning och samverkan, kan bidra till utvecklingen av ett mer hållbart och resurseffektivt samhälle. Detta är en förkortad version av klimatfärdplanen för perioden 2025–2026.

EU och Sverige på väg mot klimatneutralitet

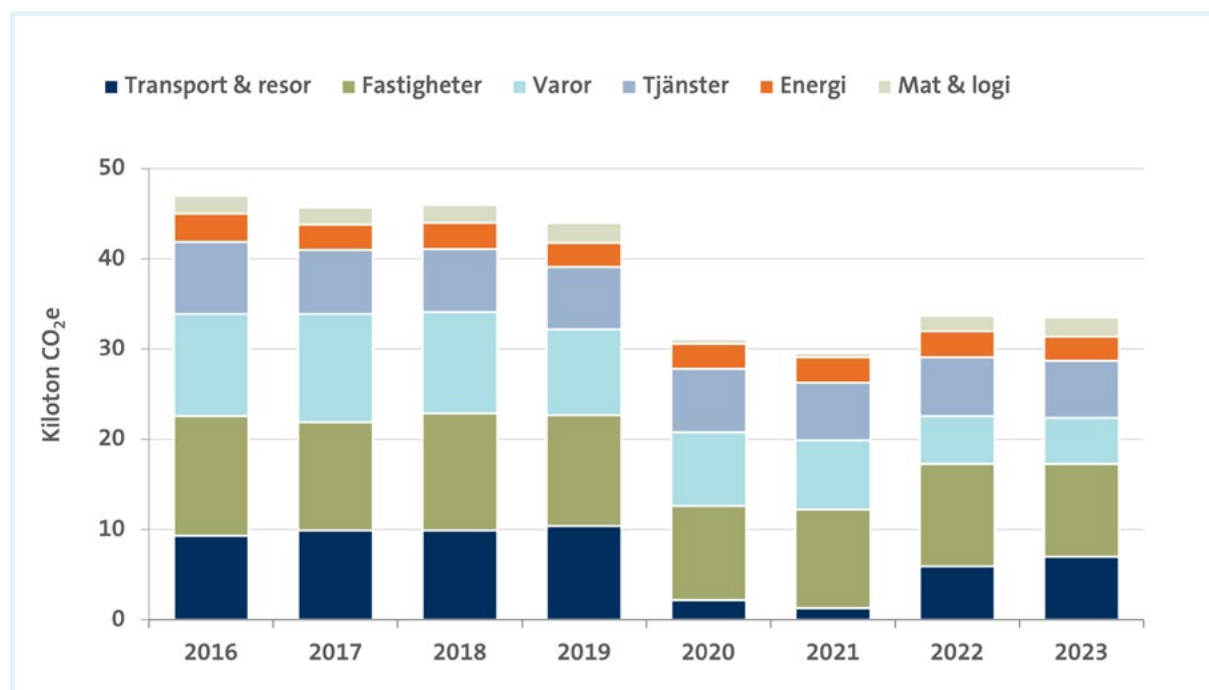
Under 2015 antogs Agenda 2030 med 17 globala mål för hållbar utveckling och Parisavtalet som syftar till att begränsa uppvärmningen till under 2 grader. EU har som mål att minska utsläppen med 55 procent till 2030 och bli klimatneutralt 2050. För att nå dit finns en färdplan, den gröna given, samt lagstiftningspaketet Fit for 55. Sverige har som mål att uppnå nettonol-lutsläpp 2045. Svenska universitet bidrar till Agenda 2030 genom forskning och utbildning men måste även begränsa de egna utsläppen i enlighet med Parisavtalet.

Genom att underteckna FN:s Climate Emergency Letter for Higher Education har Stockholms universitet åtagit sig att nå koldioxidneutralitet senast 2040. Universitetet ska dessutom mobilisera fler resurser för lösningsorienterad klimatforskning och utveckla miljö- och hållbarhetsutbildningar över disciplinära gränser. I universitetets klimatfärdplan, som revideras vartannat år, presenteras mål och åtgärdsförslag för att nå dessa åtaganden. Dessa omsätts i universitetsförvaltningens och områdenas åtgärdsplaner.

Koldioxidneutralt universitet senast 2040

Stockholms universitet arbetar aktivt för att minska sina direkta och indirekta utsläpp av växthusgaser med målet att nå koldioxidneutralitet år 2040. Detta kräver en årlig minskning av utsläpp med i genomsnitt 5 procent. Mellan 2016 och 2023 har universitetets klimatavtryck minskat, särskilt under pandemin, och var 23 procent lägre 2023 jämfört med 2019. För att uppnå målet om koldioxidneutralitet 2040 behöver universitetet minska sina utsläpp med i genomsnitt fem procent per år, vilket innebär 30 procent utsläppsminskning till 2026.

De största utsläppskällorna är *fastigheter och energi, inköp av varor och tjänster* samt *tjänsteresor*, vilket gör dessa områden mest prioriterade. För att uppnå målen krävs samverkan med externa aktörer. En av dessa aktörer är Akademiska Hus där samverkan formaliserats genom en gemensam avsiktsförklaring som inkluderar fokus på energi, lokaler, biologisk mångfald, resor och avfall.

Figur 1. Universitetet mäter regelbundet sina utsläpp, som visualiseras i ett klimatverktyg, uppdelade i kategorierna fastigheter, energi, tjänsteresor, varor, tjänster och mat & logi.

Fastigheter och energi

Universitetet arbetar med lokaloptimering för att effektivisera användningen av lokaler, inklusive samlokalisering av verksamheter och ökad användning av sensorteknik för bättre planering. Ambitionen är också att förtydliga ansvarsområden och förbättra beräkningarna i nära samarbete med fastighetsägare. Det finns dessutom potential i att minska utsläppen genom energieffektivisering inom fastighetsbeståndet. På grund av bristande data har universitetet valt att avvakta med utsläppsmål för denna period.

Inköp av varor och tjänster

Inköp står för en betydande andel av universitetets klimatavtryck och universitetet har satt upp mål om 30 procent minskning till 2026. För att minska utsläppen från denna kategori arbetar universitetet med återbruk av möbler och utrustning samt hållbara inköp. Exempelvis främjas direktåterbruk och anpassning av befintliga produkter, medan nyinköp prioriterar hållbara alternativ. För IT-utrustning ser universitetet över möjligheten att förlänga livslängden på datorer och andra tekniska produkter.

Tjänsteresor

Tjänsteresor har minskat betydligt sedan 2019, och universitetet har mål om 30 procent minskning till 2026. Trots framstegen är ytterligare åtgärder nödvändiga för att minska klimatpåverkan från resor, inklusive främjande av hållbara resealternativ genom att utreda möjligheten till klimatavgift och att upphandla specialiserad resebyrå för tåg.

Universitetet bidrar till ett hållbart och resurseffektivt samhälle

Stockholms universitet spelar en central roll i att skapa ett hållbart och resurseffektivt samhälle genom forskning, utbildning och samverkan. Universitetet har starka forskningsmiljöer inom klimat, miljö och hållbarhet, som Bolincentret för klimatforskning, Stockholm Resilience Centre och Stockholm University Center for Circular and Sustainable Systems (SUCCeSS). Tvärvetenskapliga initiativ och strategiska samarbeten, både nationellt och internationellt, bidrar till att främja hållbarhet och policyutveckling.

Stockholms universitet har under de senaste åren utvecklat flera nya tvärvetenskapliga utbildningar, till exempel ett kandidatprogram i företagsekonomi, etik och hållbarhet, ett masterprogram i hållbar kemi och den nya masterutbildningen i miljöhumaniora. Det finns även nya initiativ som examensmål som kopplar till hållbar utveckling. Inom det europeiska samarbetet European Civic University Alliance (Civis) kommer dessutom ett nytt masterprogram att lanseras hösten 2025 – "Transdisciplinary studies of climate, environment and energy" – där nio lärosäten i Europa medverkar.

I frågor som rör hållbarhet samarbetar universitetet nära med aktörer som exempelvis Stockholms stad och Region Stockholm. Även samarbetet med KI och KTH inom universitetsalliansen Stockholm trio har ett stort fokus på att stärka klimatarbetet och en hållbar samhällsutveckling. Genom att integrera hållbarhet i alla aspekter av verksamheten bidrar Stockholms universitet till att möta dagens och framtidens klimatutmaningar.

Mål för perioden 2025–2026

Mål för inköp av varor och tjänster:

Stockholms universitet ska nå 30 % utsläppsminskning år 2026, jämfört med referensåret 2019.

Mål för tjänsteresor:

Stockholms universitet ska nå 30 % utsläppsminskning år 2026, jämfört med referensåret 2019.

Förslag till åtgärder för perioden 2025–2026

Fastigheter och energi

- Säkerställ att det finns ett hållbarhetsperspektiv inom lokaloptimeringsprojektet.
- Verka för att minska utsläppen och öka energieffektiviseringen från fastighetsbeståndet, i samverkan med fastighetsägare.
- Utred möjligheten att använda samma system för beräkningar av utsläpp från fastigheter och energi som Akademiska Hus.
- Förbättra klimatverktygets beräkningar av befintliga fastigheter, genom att skapa tillgång till detaljerade och relevanta data från fastighetsägare.

Inköp av varor och tjänster

- Utred vilka produktgrupper som kan få förlängd livslängd genom utökad brukslängd eller återbruk, och identifiera vilka krav och kriterier som stimulerar till ökad livslängd.
- Utred möjligheten att förlänga brukstiden på datorer och andra typer av hårdvara.
- Upprätta ett system för återbruk av möbler, inventarier och laboratorieinredning.
- Uppdatera universitetets Policy för grön IT, både generellt och genom att inkludera hur påverkan från datacenter och AI kan hanteras på ett hållbart sätt.
- Förbättra klimatverktygets beräkningar för kostnadstunga tjänster, där det är möjligt.

Tjänsteresor

- Kontrollera att Policy för möten och resor följs.
- Förbättra och förenkla möjligheterna att välja markbundna alternativ som tåg istället för flyg vid tjänsteresor inom Sverige och Europa, i kontinuerlig dialog med upphandlad resebyrå.
- Undersök möjligheten att anlita en resebyrå som är specialiserad på tågresor, särskilt utrikes tågresor.
- Utred möjligheten att införa interna klimatavgifter för att subventionera tjänsteresor med betydligt lägre klimatavtryck än flygresor.

Samverkan

- Kartlägg och synliggör universitetets befintliga arenor för samverkan om hållbarhet.
- Säkerställ att hållbarhet och klimat är en central del i universitetets samverkansarbete.
- Tydliggör styrkan i Stockholm trios hållbarhetsarbete och samverkan med samhället, genom att ta till vara kunskaperna och resurserna hos de tre lärosätena.

Forskning

- Påverka forskningspolitiken aktivt, såväl i Sverige som på EU-nivå, för att tydligare integrera humaniora, samhällsvetenskap och tvärvetenskaplig forskning inom ramprogrammet.
- Säkerställ att det finns nödvändiga interna resurser för effektiv samverkan med Stockholms Stad, Region Stockholm och andra relevanta externa aktörer.

Utbildning

- Inventera kurs- och programutbud inom hållbarhetsområdet, och påbörja utvecklingsarbete för att ta fram nya kurser och program vid behov.
- Utred möjligheten att inom fler huvudområden utveckla och implementera lokala examensmål som relaterar till hållbarhet.
- Identifiera och reducera administrativa hinder för utveckling av nya tvärvetenskapliga och fakultetsövergripande utbildningar.

Studenter och studentinflytande

- Öka kunskapen om hållbarhet, och marknadsför hållbarhet inom kurser och program på universitetets utbildningsportal.

Akademiska samarbeten

- Ge nödvändiga resurser som möjliggör samarbeten med andra lärosäten för att driva nationella och internationella forsknings- och samverkansprojekt inom klimat- och hållbarhetsområdet.

Negativa utsläpp

- För en kontinuerlig dialog med Akademiska hus och Stockholm Exergi om framtida samverkan fjärrvärmeförsörjning som genererar minusutsläpp.